

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра Права (№ 702)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

Віталій ПАВЛИКІВСЬКИЙ

« 29 » серпня 2024 р.

**СИЛАБУС *ОБОВ'ЯЗКОВОЇ*
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

МЕДІАЦІЯ В ОКРЕМИХ СФЕРАХ ЮРИДИЧНОЇ ПРАКТИКИ

Галузь знань: 08 Право
Спеціальність: 081 Право
Освітня програма: Право

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

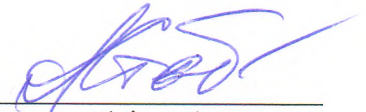
Форма навчання: денна та заочна

Силабус введено в дію з 01.09.2024 року

Харків – 2024 р.

Розробник:

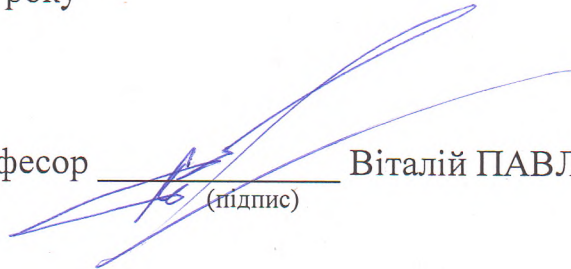
Доцент кафедри права, кандидат юридичних наук,
доцент Антон СТЕБЄЛЄВ

_____
(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри права
гуманітарно-правового факультету:

Протокол № 1 від 29.08.2024 року

Завідувач кафедри права,
доктор юридичних наук, професор

Віталій ПАВЛИКІВСЬКИЙ

_____
(підпис)

Погоджено

з представником здобувачів освіти

_____
(підпис)

Олексій ДІДЕНКО

Загальна інформація про викладача

ПІБ: *Стебелев Антон Михайлович*

Посада: *доцент кафедри права*

Науковий ступінь: *кандидат юридичних наук*

Вчене звання: *доцент*

Перелік дисциплін, які викладає: *Доктрина та практика захисту прав людини; Господарський процес; Господарське право; Сучасні проблеми медіації в окремих сферах юридичної практики; Основи права Європейського союзу та Ради Європи, Міжнародні стандарти прав людини.*

Напрями наукових досліджень: *сферу наукових інтересів становлять проблеми захисту та забезпечення основоположних прав людини; альтернативні способи врегулювання спорів; позасудове, досудове та присудове вирішення спорів та конфліктів в адміністративному праві.*

Контактна інформація: e-mail: a.stebelev@khai.edu; <https://k702.khai.edu/>
<https://khai.edu/ua/education/spivrobbitniki/stebelev-anton-mihajlovich/>

Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі Mentor

1. Опис навчальної дисципліни

Форма навчання – денна, заочна

Семестр, в якому викладається дисципліна – 2

Дисципліна – обов'язкова

Загальна кількість годин за навчальним планом – 90 годин / 3 кредити ЄКТС, з них: *за денною/заочною формою навчання 56/8 годин аудиторних занять та 34/82 години самостійної роботи здобувачів;*

Види занять – лекції, практичні (семінари).

Вид контролю – поточний, модульний контроль/контрольна робота, залік

Мова викладання – українська

Пререквізити – *Актуальні проблеми теорії права; Міжнародні стандарти та національні стандарти медіації; Сучасні проблеми реалізації процедур з медіації, та виконання результатів медіації в окремих галузях права; Актуальні питання права медіації у судових процесах.*

Кореквізити: *Теоретичні та практичні основи вирішення конфлікту через застосування альтернативних способів вирішення спорів (медіації). Статус учасників медіації. Майстерність медіатора. Медіаційна процедура. Нормативне регулювання медіації. Особливості медіації в окремих сферах суспільних відносин. Медіацію в окремих сферах юридичної практики. Перспективи запровадження інституту медіації в податкові правовідносини.*

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: *поглиблення теоретичних знань з визначення основних проблемних аспектів вирішення конфлікту через застосування альтернативних способів вирішення спорів (медіації), статус учасників медіації, майстерність медіатора, медіаційну процедуру, нормативне регулювання медіації, особливості медіації в окремих сферах суспільних відносин, медіацію в окремих сферах юридичної практики.*

Завдання: *вивчення та аналіз сучасних проблем медіації в окремих сферах юридичної практики; формування здатності виявлення конфліктних ситуацій та способи їх подолання; формування навичок щодо визначення алгоритму застосування медіації та інших правових інструментів альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів.*

Компетентності, які набуваються:

Загальні компетентності (ЗК)

Після закінчення цієї програми здобувач буде здатен:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
- ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК10. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

Спеціальні компетентності (СК)

Після закінчення цієї програми здобувач буде здатен:

- СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності під час юридичного супроводження діяльності забезпечення суб'єктів підприємництва, об'єктів авіаційно-космічної інфраструктури та повітряного транспорту.
- СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.
- СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.
- СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.
- СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.
- СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію щодо системного вирішення проблем забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.
- СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.
- СК8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів.
- СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності під час забезпечення суб'єктів підприємства, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.
- СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.
- СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.
- СК12. Здатність утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.
- СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.
- СК14. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу

на і суспільні відносини у сфері забезпечення суб'єктів підприємництва критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

Програмні результати навчання:

Соціально-гуманітарна ерудованість

ПРН1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

ПРН2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

ПРН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

ПРН5. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

Комунікація

ПРН6. Вільно спілкуватися іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово.

ПРН7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

Професійна самоорганізація та використання інформаційних технологій

ПРН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

ПРН9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг у сфері забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо...

Праворозуміння

ПРН10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

ПРН11. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

Правозастосування

ПРН12. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

ПРН13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів у сфері забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

ПРН14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

ПРН15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

3. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ

Тема 1. Теорія конфлікту

Обсяг аудиторного навантаження –14/3 год.:

Лекція 8/1,5 год: очна-відео-онлайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття 6/1,5 год: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота 9/20 год: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Поняття, види та структура конфлікту. Функції конфлікту. Динаміка конфлікту. Діагностика Конфлікту. Стратегії поведінки в конфлікті. Конфлікт крізь призму права.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 2. Альтернативні способи вирішення конфліктів (спорів)

Обсяг аудиторного навантаження –10/1 год.:

Лекція 6/0,5 год: очна-відео-онлайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття 4/0,5 год: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота 6/15 год: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Історичні витоки альтернативного вирішення конфліктів (спорів). Поняття та особливості альтернативних способів вирішення спорів. Поняття та особливості альтернативних способів вирішення спорів. Основні види альтернативних способів вирішення спорів.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 3. Медіація як спосіб врегулювання конфліктів (спорів)

Обсяг аудиторного навантаження –10/1 год.:

Лекція 6/0,5 год: очна-відео-онлайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття 4/0,5 год: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота 6/15 год: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Поняття та природа медіації. Принципи медіації робота з емоціями (добровільність, конфіденційність, нейтральність, незалежність та неупередженість медіатора, самовизначення та рівність прав сторін медіації). Види медіації. Моделі медіації. Правовий статус медіатора.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 4. Учасники медіації

Обсяг аудиторного навантаження –10/1 год.:

Лекція 6/0,5 год: очна-відео-онлайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття 4/0,5 год: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота 6/15 год: Опрацювання навчально- методичних матеріалів. Онлайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми:Право на медіацію. Сторони медіації. Медіатор. Інші учасники медіації.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 5. Майстерність медіатора

Обсяг аудиторного навантаження –12/2 год.:

Лекція 6/1 год: очна-відео-онлайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Семінарське заняття 6/1 год: Усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем

Самостійна робота 7/17 год: Опрацювання навчально- методичних матеріалів. Онлайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Медіатор як професія. Компетентності медіатора. Конфліктологічна компетентність медіатора. Комунікативна компетентність медіатора. Процедурна компетентність медіатора. Рефлексивна компетентність медіатора. Правова компетентність медіатора. Техніки медіатора. Активне слухання. Невербальна комунікація. Постановка запитань. Перефразування. Робота з емоціями.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Модульний контроль

4. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено.

Реферати, аналітичні огляди та інше – це індивідуальні завдання, які сприяють розширенню та поглибленню теоретичних знань з окремих тем навчальної дисципліни, формують навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою, кримінальним законодавством, судовою практикою.

5. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, практичних занять, індивідуальні консультації (при необхідності), самостійна робота студентів за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні посібники), проведення олімпіад, словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

6. Методи контролю

Під час вивчення дисципліни застосовується поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня навчальних досягнень під час семінарських, практичних занять та якості виконання самостійної роботи та передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок студентом з кожного окремого модуля навчальної дисципліни. Поточний контроль – проведення семінарських занять, відпрацювання академічних заборгованостей.

Поточний контроль під час проведення семінарських занять передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок студентом з кожного окремого навчального (змістового) модуля навчальної дисципліни та їх корекцію. Прозорість оцінювання рівня знань студентів забезпечується чіткими критеріями.

Модульний контроль – визначає якість виконаної студентом навчальної роботи з певного навчального (змістового) модуля та оцінюється за сукупними підсумками поточної успішності, включаючи виконану індивідуальну, самостійну та модульну контрольну роботу.

Підсумковий контроль – виставляється як сума балів з усіх модулів навчальної дисципліни та обраховується, як правило, як середнє арифметичне складових модулів.

7. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

7.1. Розподіл балів, які отримують здобувачі (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття(завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...3	5	0...15
Виконання і захист практичних (семінарських) робіт	0...5	4	0...20
Модульний контроль	0...65	1	0...65
Усього за семестр			0...100

Під час складання семестрового заліку здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

7.2. Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Відповідно до п. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів у Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» студенту можуть призначатися бали за інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, які нараховуються та можуть бути враховані у загальній оцінці за семестр. Бали зокрема можуть призначатися за такі активності, пов'язані з навчальною дисципліною, як:

- участь у науковому комунікативному заході (конференції, семінарі, круглому столі тощо) із написанням тез наукової доповіді за предметом навчальної дисципліни (20 балів);
- участь у другому турі Всеукраїнської олімпіади відповідного напрямку (20 балів);
- участь (прослуховування) не менше у 5 вебінарах, пов'язаних з навчальною дисципліною (3-15 балів);
- участь у тренінгу, пов'язаному з навчальною дисципліною (15 балів);
- проходження он-лайн курсу, пов'язаного з навчальною дисципліною (20 балів);
- участь та отриманні рейтингового місця у тематично пов'язаному із предметом навчальної дисципліни студентському конкурсі (30 балів);
- розробка та створення дидактичного матеріалу за тематикою предмету навчальної дисципліни (15 балів) (підтвердження - дидактичний матеріал);
- проведення правоосвітнього заходу із учнями шкіл та інших навчальних закладів за тематикою навчальної дисципліни (20 балів);
- написання реферату (5 балів);
- участь у не менше 2-х заходах, що проводяться студентськими професійними об'єднаннями за спеціальністю (5-15 балів);
- інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, за попереднім погодженням із науково-педагогічним працівником, який викладає навчальну дисципліну.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

8. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Дотримання вимог академічної доброчесності студентами під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни студенти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених «Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>). Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються «Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

9. Методичне забезпечення

Навчально-методичне забезпечення обов'язкової навчальної дисципліни "Сучасні проблеми медіації в окремих сферах юридичної практики" другий рівень вищої освіти (магістерський): денна форма навчання / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т" ; уклад.. Харків. Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т", 2021. 103 с.

Mentor: <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=1686>

10. Рекомендована література

Базова література

ЗАКОНИ УКРАЇНИ

1. Про медіацію: Закон України. Відомості Верховної Ради України. 2021. № Ст. (із змінами та доп.).
2. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 31, ст. 545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
3. Кримінальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25–26. Ст.131(із змінами та доп.).
4. Кримінальний процесуальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 3–4. Ст. 21. (із змінами та доп.).
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51, ст.1122 (із змінами та доповненнями [№ 1000-IX від 06.11.2020](#), ВВР, 2021, № 4, ст.28 [№ 1019-IX від 02.12.2020](#), ВВР, 2021, № 15, ст.125 [№ 1074-IX від 04.12.2020](#), ВВР, 2021, № 15,

ст.131№ 1080-IX від 15.12.2020, ВВР, 2021, № 6, ст.47№ 1187-IX від 03.02.2021№ 1231-IX від 16.02.2021№ 1320-IX від 04.03.2021№ 1357-IX від 30.03.2021№ 1366-IX від 30.03.2021№ 1367-IX від 30.03.2021).

6. Про транспорт : Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1994, N 51. ст.446. (зі змінами ВВР, 2019, № 46, ст.295 № 720-IX від 17.06.2020).

МІЖНАРОДНІ ДОКУМЕНТИ

1. Конвенція про Міжнародну цивільну авіацію (Чикаго, 1944 року). Редакція від 01.10.1998, підстава - [995 933](#). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_038#Text

2. Конвенція про боротьбу з незаконними актами, що спрямовані проти безпеки цивільної авіації (Монреаль, 1971 року, Редакція від 24.02.1988, підстава - [995 269](#)). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_165#Text

3. Протокол про боротьбу з незаконними актами насильства у міжнародних аеропортах цивільної авіації (Монреаль, 1988 року, Ратифікація від 14.03.1989, підстава - [7247-XI](#)). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_269#Text

4. Керівництво з авіаційної безпеки (Документ 8973 ІКАО, 11-те видання, 2019 року). URL: <https://avia.gov.ua/bezpeka-aviatsiyyi/aviatsijna-bezpeka/perelik-ormatyvno-pravovyhdokumentiv-z-aviatsijnoyi-bezpeky/>.

Основна

1. Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилук, І. Городиський [та ін.] ; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. Одеса : Екологія, 2019. 456 с. : іл. ISBN 978-617-7046-89-8

2. Огляд світового досвіду запровадження інституту медіації в податковій правовідносини / за заг. ред. І. І. Подік. Хмельницький : ФОП Мельник А.А., 2019. 58 с. ISBN 978-617-7600-66-3.

3. Лeko Б., Чуйко Г. Медіація: підручник. Чернівці: Книги–XXI, 2014. 520 с.

4. Мазаракі Н. А. Медіація в Україні: теорія та практика: монографія. Київ : Інститут законодавства ВР України, 2018. 276 с.

Допоміжна

1. Барабаш О. Стратегії поведінки в конфліктній ситуації. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 3. С.208–212.

2. Любченко Я. П. Сутність альтернативних способів вирішення правових спорів. Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. праць. Одеса, 2017. Вип. 79. С. 66–72.

3. Вступ до альтернативного вирішення спорів : навч. посіб. / Г. В. Анікіна, Ю. В. Білоусов, Н. Л. Бондаренко-Зелінська [та ін.] ; під ред. У. Хелльманна, Н. Л. Бондаренко-Зелінської. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2017. 23 с.

4. Крисюк Ю. П. Медіація як позасудовий спосіб вирішення спорів: історія впровадження в зарубіжних країнах і перспективи для України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2016. Вип. 38(2). С. 154–157.

11. Інформаційні ресурси

1. Правовий портал «Ліга:Закон» – законодавство України: <http://search.ligazakon.ua/>
2. Верховна Рада України. URL : <https://www.rada.gov.ua/>
3. Президент України. URL : <https://www.president.gov.ua/ru>
4. Верховний Суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
5. Офіс Генерального прокурора України. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html>
6. Національна академія правових наук України. URL: <http://www.aprnu.kharkiv.org/>
7. Конституційний Суд України. URL : <https://ccu.gov.ua/>.
8. Газета "Урядовий кур'єр" URL : <http://ukurier.gov.ua/uk/>
9. Газета "Юридична практика" URL : <http://presa.ua/juridicheskaja-praktika.html>
10. Міністерство внутрішніх справ України. URL : <https://mvs.gov.ua/uk/contacts/ministry-internal-affairs>.
11. Міністерства Юстиції України www.gdo.kiev.ua
12. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/>
13. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbu.gov.ua/>
14. Бібліотечно-бібліографічні ресурси Верховної Ради України. URL : <http://lib.rada.gov.ua/static/about/welcome.html>
15. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL : <https://nlu.org.ua/>
16. Науково-технічна бібліотека Національного аерокосмічного університету ім. М.С Жуковського (ХАІ). URL : <https://library.khai.edu/>